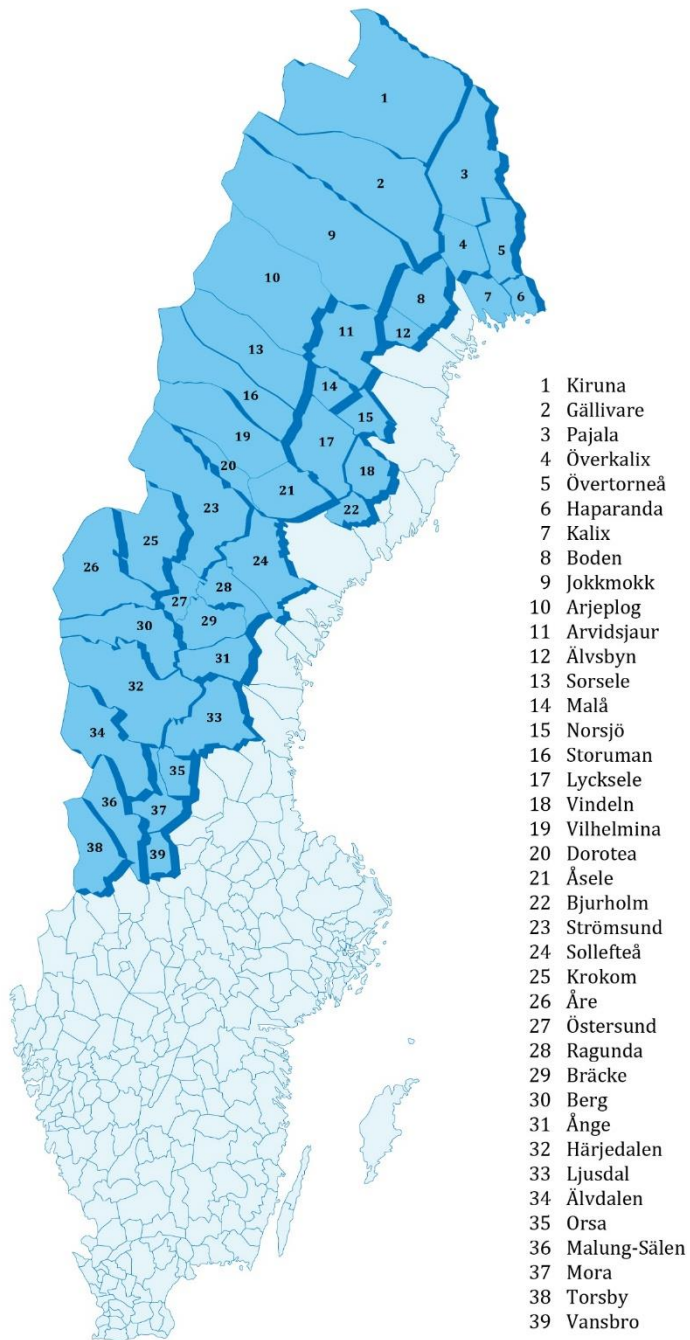

Hur coronapandemin påverkar landsbygdskommuners arbete att stärka näringslivsklimatet

Enkätundersökning genomförd under
april månad 2020

Detta är en sammanställning av den enkätundersökning som skickades till samtliga 39 kommuner som ingår i Tillväxtverkets regeringsuppdrag; "Uppdrag att fördela statsbidrag till kommuner i glesbygd".

Enkätundersökningen genomfördes under april månad 2020 med syfte att skapa kunskap om hur kommunernas arbete med att stärka företagsklimatet påverkas av coronapandemin.

Enkätens sju frågor sammanfattas på följande sidor. Vid varje fråga förutom fråga ett kommenterar Tillväxtverket kommunernas svar.

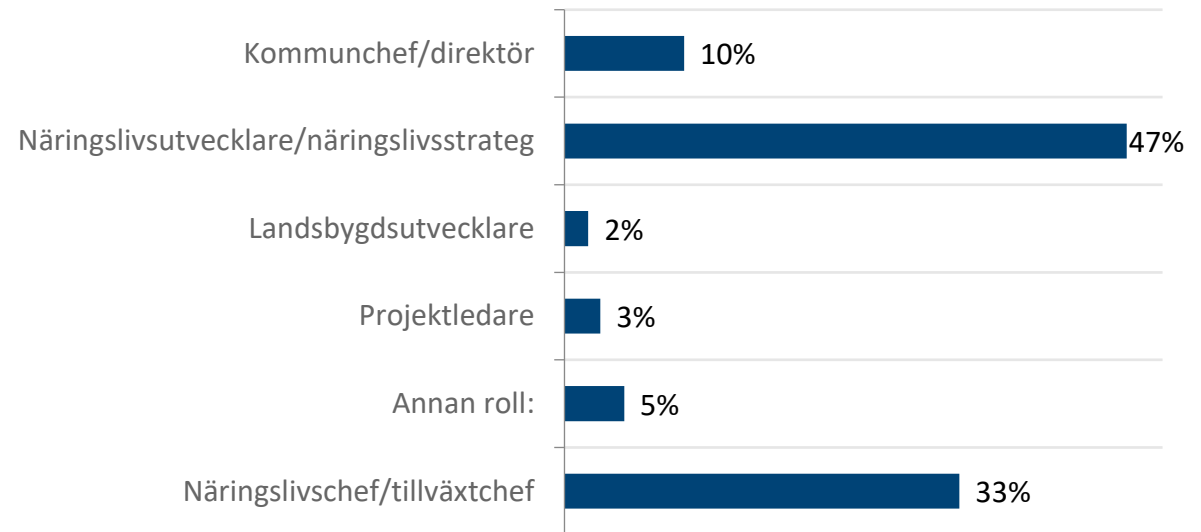
Totalt svarade 40 personer från 34 av kommunerna på enkäten.

1.

Vilken roll har du som svarar?

Antal svar: 40

Roll	Antal
Kommunchef/direktör	4
Näringslivsutvecklare/näringslivsstrateg	19
Landsbygdsutvecklare	1
Projektledare	1
Annan roll:	2
Näringslivschef/tillväxtchef	13

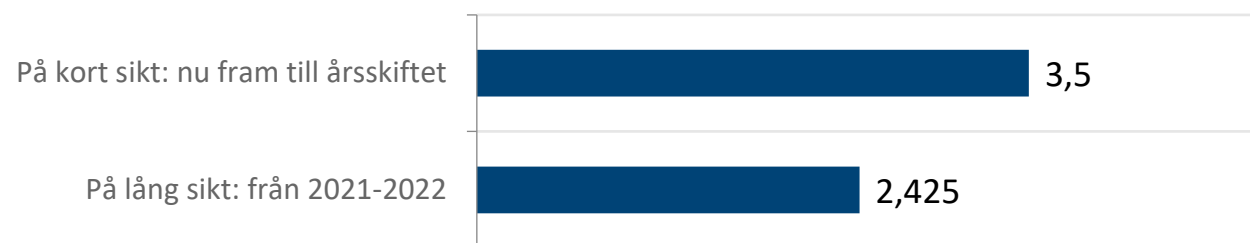
2.

Näringslivsfunktionens kapacitet att ge service till företag som påverkas av coronaviruset effekter har visat sig mycket viktiga för näringslivet. Gör en bedömning över hur er kapacitet gällande service räcker till (från den räcker till i liten grad (1) till den räcker till i hög grad (5):

Antal svar: 40

	1	2	3	4	5
På kort sikt: nu fram till årsskiftet	2,5%	17,5%	22,5%	42,5%	15%
På lång sikt: från 2021-2022	22,5%	32,5%	27,5%	15%	2,5%

Snittvärde:

KOMMENTAR FRÅN TILLVÄXTVERKET:

Enkäten visar att majoriteten av de som svarat i nuläget anser sig ha en relativt god kapacitet att möta företag och hantera näringslivsfrågor i och med krisen fram till årsskiftet. Det är tydligt både i deras skattning och farhågor att kapaciteten framåt i grundläggande service till företagen kommer påverkas i samband med att stödet upphör. Kommunerna ser behov av ett förlängt uppdrag för att hinna fullfölja planerade aktiviteter, men också för att de ser hur krisen kommer påverka deras näringsliv under en lång tid framöver. Flera av respondenterna beskriver en ovisshet kring vilka möjligheter de kommer att ha att erbjuda den service som företagen kommer att efterfråga. Det finns en uppenbar oro för hur arbetet ska finansieras när stödpengarna tar slut efter årsskiftet.

3.

Om kommunen/näringslivsfunktionen upplever problem med att tillgodose företagets behov av service i samband med coronakrisen, vilka är de tre främsta problemen/utmaningarna?

KOMMENTAR FRÅN TILLVÄXTVERKET:

De främsta problemen/utmaningarna som kommunerna möter är brist på resurser till att stötta företagen på det sätt som företagen efterfrågar. Det kan handla om oförmågan att kunna stötta företagen med likvida medel men också att de saknar specialistkompetens inom bland annat juridik och ekonomi för att kunna hjälpa företagen direkt. Här är lotsfunktionen viktig, där kommunerna kan förmedla kontakter till andra företagsfrämjare som har rätt kompetens. Det är också viktigt att det regionala samarbetet med andra kommuner och den regionala utvecklingsaktören fungerar på ett bra sätt.

4.

Många företag står inför akuta likviditetsproblem, minskad efterfrågan och måste säga upp personal. Andra företag har kapacitetsbrist beroende på bransch. Beroende på näringslivets sammansättning lokalt kommer det behövas olika typer av insatser och kompetens hos kommuner. **Vilken typ av kompetens/funktion behövs i er organisation gällande kommunens service till företagen på kort och lång sikt?**

Kompetens	Kort sikt	Lång sikt
Företagslots/rådgivning (generell)	14	12
Näringslivsutvecklare/strateg/samordnare	1	8
Rådgivare ekonomisk kompetens	7	6
Företagslots (coronainsatser)	11	5
Kommunikation/marknadsföring	4	3
Kompetensutveckling/kompetensförsörjning	1	3
Digitalisering	4	3
Samordning med övriga företagsfrämjare inom företagsakut	-	3
Landsbygdsutvecklare	-	2
Företagsjurudik	5	2
Affärsutvecklare	-	2
Kompetens inom krisberedskap	-	2
Rådgivning inom omställning	-	1
Projektledare	-	1
Kompetens som krävs finns redan	3	1
Folkhälsa	-	1
Nyföretagarstöd	-	1
Plan och bygg	1	1
Kompetens inom kapitalförsörjning/finansiering	1	1
Vet ej	1	-
Arbetsrätt	2	-

KOMMENTAR FRÅN TILLVÄXTVERKET:

På kort sikt

Flera kommuner bedömer att de har de kompetenser som behövs för det kortare perspektivet. Nära samverkan med aktörer med specifika kompetenser som kan ge företagen det stöd som behövs innebär att dessa kommuner inte ser behov av annan kompetens internt. De kommuner som har behov av förstärkning på kort sikt lyfts ofta kompetens/funktion inom vägledning, lotsfunktion och digitalisering fram. Det finns även flera kommuner som önskar kompetens inom rådgivning mer generellt.

På lång sikt

Här återkommer brist på resurser vilket beror på att finansieringen från Tillväxtverket räcker fram till årsskiftet. Kommunerna bedömer att konsekvenserna från coronapandemin kommer innebära ett utökat behov av stöd till näringslivet under en lång tid framöver. Utveckling av lotsfunktioner, kompetens inom det regionala stödsystemet och kontaktyta internt inom den kommunala administrationen har kunnat utvecklas med stöd av Tillväxtverket.

5.

Ofta kan kristider leda till en hel del kreativa lösningar på problem. Nämn gärna några av de aktiviteter som ni inlett för att stötta företag som är påverkade av coronavirusets effekter.

Aktivitet	Antal
Insatser som stöttar lokal handel	17
Förlängd eller slopad betalningstid hyror/avgifter/taxor/fakturor	14
Gemensamma insatser med kommuner, regionen och andra företagsfrämjare	11
Fler och utvecklade digitala möten	10
Informationsinsatser till företag	9
Förstärkning av företagslots	8
Insatser för att omfördela kompetens/personal mellan branscher	8
Ökad varuutsändning/livsmedelshjälp	5
Snabb hantering av leverantörsfakturor	4
Behovsinventering	4
Översyn lokal upphandling/ökade lokala inköp	3
Samlat åtgärds paket från alla förvaltningar	3
Snabbare handläggning gällande bygglov	1
Kreditprövning för alla stödformer	1

KOMMENTAR FRÅN TILLVÄXTVERKET:

Många kommuner lyfter de åtgärder som exempelvis SKR och Svenskt Näringsliv förordat exempelvis snabbare betalning av fakturor, uppskov med tillsynsavgifter, hyressänkningar eller anstånd etc. Utöver detta sker en rad initiativ och aktiviteter ute hos kommunerna där utveckling av digitala möten för att möta företagen sticker ut mest. Många av kommunerna stärker upp sin företagslotsfunktion för att kunna möta upp företagets behov. Det pågår också en del arbete med att omfördela personal mellan branscher där då behoven och efterfrågan på personal svängt kraftigt mellan olika branscher i och med krisen. Sammanlagt har över 100 aktiviteter startats upp på kort tid för att stötta företagen på olika sätt. Det visar på det stora engagemang som finns hos kommunerna för att hitta kreativa lösningar i denna svåra kris.

Klicka på respektive rubrik i tabellen för att se mer detaljer kring aktiviteterna.

6.

Har ni exempel kring vilka aktiviteter ni samverkar med andra kommuner om som rör coronaviruset effekter?

UTVALDA CITAT

”Vi försöker vara delaktiga i de olika nätverk som finns runt näringslivsfrågor, men då vi är en liten kommun med begränsade resurser går det inte att vara närvarande vid alla möten. Då skulle vi inte ha någon tid alls för våra företag. Det skulle ha varit bra med en gemensam företagsjour på regional nivå, då behövde inte respektive handläggare lokalt sitta på alla svar.”

”Samverkan råder i Region 10 dvs. inlandskommunerna Lycksele, Storuman, Vilhelmina, Dorotea, Åsele, Arvidsjaur, Arjeplog, Sorsele, Malå, Norsjö. Kontinuerliga avstämningar kring kommunala åtgärder mellan näringslivschefer/ansvariga, samt utbyte och åtgärdsutbyte i det av Tillväxtverket finansierade projektet NiMR.”

”Frukostmöten som hålls digitalt är öppna för grannkommunerna. Vi har även ett digitalt nätverk mellan alla näringslivskontor i länet för att utöka samarbeten och tipsa varann om olika åtgärder och annat. Vi delar information med varann och på kommundirektörsnivå försöker länet att ge samma information och ta samma beslut i hela länet.”

”Har samverkan med övriga kommuner i syfte att dela kunskap om ex. framgångsrika lösningar på olika utmaningar.”

KOMMENTAR FRÅN TILLVÄXTVERKET:

Gemensamma företagsjourer/företagsakuter liksom värdet av att ha veckovisa avstämningar med sina kommunkollegor kring näringslivsfrågor i nuläget lyfts som särskilt viktiga. Där regionen klivit fram och tagit den rollen är det mycket uppskattat och ses som en avgörande del i att kunna möta delar av företagets behov. Kommuner samverkar också i frågor som rör matchning och skapa lokala/regionala plattformar för att företag ska få mer affärer lokalt. Någon enstaka kommun har upphandlat konsulter som kan erbjuda företagsrådgivning.

Lika tydligt syns en misströstan i de fall där regionen *inte* tagit den samordnade rollen. Kommunerna upplever sin uppgift som delvis övermäktig men framför allt ser de att varje enskild näringslivsutvecklare/ kommun tvingas leta lösningar på egen hand vilket minskar möjligheten att lotsa det enskilda lokala företaget i en akut kris.

7.

Har du något övrigt som du vill delge Tillväxtverket som relaterar till coronavirusets effekter för företagen i er kommun?

UTVALDA CITAT

”Det är vår bedömning att vi hanterar krisen bra i det korta perspektivet. Vi tror att det här kommer att påverka oss under lång tid, vi kommer att behöva stöttning för att kunna vara uthålliga så att vi önskar att TVV etablerar ett långsiktigt perspektiv på krishanteringen.”

”Snälla snälla TVV ge oss medel att nu fortsätta några år till med medlen de sk "buchtpengarna" för utveckling av näringslivets förutsättningar på landsbygd. Som liten kommun i Norrlands inland är det redan innan Corona HELT omöjligt att få in detta arbete i ordinarie budget-ramar. Nu är detta arbete viktigare än någonsin. Arbetet har hittills varit otroligt nyttigt och framgångsrikt i våra mer glest befolkade delar. Vi ser att en ny sådan satsning skulle kunna boosta utvecklingen som nu helt riskerar att dö!”

”Det är som ni förstår svårt att jobba med näringslivsklimatet på det sätt vi tänkt nu, nästan alla på vår avdelning får jobba med Coronarelaterade frågor. Svårt att hålla annan verksamhet igång.”

”De statliga stödåtgärder som finns måste även gynna små företagare, familjeföretagare, enskilda firmor. Småföretag inom besöksnäringen är extra hårt drabbade. I denna kommun är majoriteten av företagen småföretagare och många av dem har enskild firma, och flera har uttryckt svårigheter att kunna ta del av vissa av stödåtgärderna.”

KOMMENTAR FRÅN TILLVÄXTVERKET:

Kortsiktigt anser sig många kommuner ha en viss kapacitet att möta och svara på delar av företagens behov av information just nu. Mycket tack vare medlen som de har tillgängliga genom stödet till de 39 kommunerna. Flera respondenter önskar både en förlängning av programtiden som att motsvarande medel behövs framåt. Det som byggs upp under dessa tre år riskerar att helt ryckas undan när det gäller näringslivsutveckling.

Många av kommunerna i stödområde A är beroende av turism och besöksnäring. En bransch som både tidigt och i mycket stor omfattning drabbats av krisen. Här ger kommunerna uttryck för oro för vad en avstannad besöksnäring innebär över tid gällande antal företag och anställningar. Flera kommuner lyfter att Folkhälsomyndighetens rekommendationer inneburit att det skapat misstro och hätsk stämning lokalt mellan företagare som har öppet, de som stängt och lokalbefolkningen.

Vill du veta mer?

Maria Engström

Uppdragsansvarig

maria.engstrom@tillvaxtverket.se

Telefon: 08-681 65 96

Tobias Lundberg

Handläggare

tobias.lundberg@tillvaxtverket.se

Telefon: 08-681 91 34

Insatser som stöttar lokal handel

Aktivitet

Presentkortskampanj - handla för 500kr på restaurang/café och få presentkort på 100kr att handla i kommunens butiker.

Marknadsföring för att uppmuntra till lokal handel

Checkar/presentkort/julklapp hos lokala handlare till kommunens personal

Tidigarelagt möjligheter att öppna uteserveringar

Tagit bort kostnaden för uteserveringar

Fri parkering inne i stan

Digitala frukostmöten inkl fikabiljetter som kan nyttjas på restauranger på orten

Kommunanställda  ter lunch hos restaurangerna enligt beställningslista.

Gemensamma insatser med kommuner, regionen och andra företagsfrämjare

Aktivitet

Gemensamma insatser med regionen och näringslivskontoren

Nyförretagscentrums verksamhet för alla företag

Gemensamma företagsbesök med arbetsförmedlingen

Samverkansprojekt med företagarna och den lokala företagarföreningen för att stötta företag.

Nya samverkansformer bildas mellan kommuner runt om i Sverige

Vi erbjuder stöd från konsult vid rådgivning kring budgetarbete

Samverkan med regionens företagssupport för företag gällande timbanken - 5 timmars gratis konsultrådgivning.

Vi har kontaktat ekonomibyråer och försett dom med Almis likviditetsmall så att de kan använda den när de är i kontakt med företag

Samverkan med grannkommuner, etablering av gemensam Företagssupport

Ökad samverkan med Företagarna, Svenskt Näringsliv, Handelskammaren, IUC Norr, Swedish Lapland/Heart of Lapland.

Fler och utvecklade digitala möten

Aktivitet

Fler och utvecklade digitala möten

Webbsänt frukostmöte med frågor och svar om coronakrisen

Kontinuerliga digitala möten förs med företagare och företagarföreningar för att kunna följa utvecklingen och se var nya behov uppstår och rådgivning, lotsning och kanske samarbeten.

Kompetensutbyte mellan företag

Nätverksaktiviteter för företagare på sociala medier

Utökade digitala lösningar

Fysiska möten som är inställda ersätts delvis med digitala via Teams.

Informationsinsatser till företag

Aktivitet

Information till företag genom inspelade filmer

Utvecklat nya sätt att kommunicera med företagen

Info till företag genom krisledningskommunikatör - facebook och hemsida

Personlig telefonkontakt med kunder och samarbetspartners,

Informerar företag om möjligheten till rekonstruktion istället för konkurs

Nyhetsbrev om bla företag som hjälper andra företag

Miljökontoret informerar om tillsyn och kontroll på egen sida

Mer koncentrerad information till företagen om vad de kan göra i krisen

Ständigt uppdaterad hemsida

Förstärkning av företagslots

Aktivitet

Företagslinje - Ett telefonnummer in till näringslivskontoret

Förstärkt företagsstøtt

Näringslivsakut/företagslots corona

Tillfällig företagslots

Telefonsupport till företagen

Infört företagslots

Insatser för att omfördela kompetens/personal mellan branscher

Aktivitet

Söker personal via öppet anbudsförfarande

Rekryteringserbjudande till uppsagd personal i näringslivet

Näringslivet delar på personal för att minska varsel och bevara kompetens

Samordning av aktörer inom matchning och kompetensförsörjning

Ökad info om kommunens lediga tjänster och behov av vikarier

Digital kanal för kompetensdelning mellan företag som har permitterad personal och företag som saknar kompetens pga. sjukfrånvaro eller ökad efterfrågan.

Varslad personal kan anmäla sig som timvikarier.

Direktupphandling av personal

Ökad varuutsändning/livsmedelshjälp

Aktivitet

Handlingstelefon för 70+ (livsmedel och apotek)

Ideella grupper ordnar packning och utkörning av livsmedel

Utökad hemsändning i hela kommunen

Ökad varuutsändning till butiker

Varuhemsändning till 70+ samt ökat ersättning till livsmedelsbutikerna i samband med det.

Snabb hantering av leverantörsfakturor

Aktivitet

Kortare betalningstid av leverantörsfakturor

Kommunen förskottsbetalar utbildningar och möten under 2020.

Behovsinventering

Aktivitet

Branschöverskridande kartläggning av virusets påverkan på företagen.

Gemensam enkät med regionen, kommunerna, Företagarna, Handelskammaren och Svenskt Näringsliv

Behovsinventering

Översyn av användningen av statsbidraget för branschspecifika insatser utifrån behov

Samlat åtgärds paket från alla förvaltningar

Aktivitet

Samlat åtgärds paket från kommunens förvaltningar för företag.

Åtgärds paket för att underlätta för företagen

